

HUMANITIES INSTITUTE

TABİB-İ AŞK (1869)

Ahmet Vefik Paşa (1823-1891)

Genel Bakış

Eserin orijinal adı "L'Amour Medecin" olup, beş gün gibi dar bir zaman içerisinde Moliere tarafından kaleme alınmış bir piyestir. İlk olarak 15 Eylül 1665 senesinde Versaille'de oynanmıştır. Ahmet Vefik Paşa tarafından üç fasıllık komedi halinde adapte edilen oyunun çıkış dilindeki olay örgüsü korunmakla birlikte oyun kişilerinin isimleri, yaşayış şekilleri ve diğer hususlar varış dilinin gerçeklerine, kültürümüze uyarlanarak gerekli değişiklikler yapılmıştır. 1869 yılında Vefik Paşa tarafından neşr olunan Tabib-i Aşk ayrıca Oktay Rifat tarafından da 1943 yılında İstanbul Maarif Matbaası'nda "Sevda Hekimi" adıyla aynı eseri tercüme etmiştir.

Kişiler

İvaz ağa: Karısını kaybettikten sonra kızıyla yaşayan, onu zengin biriyle evlendirmek isteyen para düşkünü biridir.

Nurudil: Suat'la evlenmek için hasta numarası yapan İvaz'ın kızıdır.

Remzi Kadın: Nurudil'i Suat'la evlendirebilmek için oyun düzenleyen ve İvaz Ağa'yı kandıran hizmetçi kadın.

Suat: Nurudil'i seven, onunla evlenmek için doktor kılığına girerek eve gelen delikanlı.

İzzet ağa: İvaz Ağa'nın derdini paylaştığı komşusu.

Müstecip çelebi: İvaz Ağa'nın derdini paylaştığı komşusu.

Hüsrev: İvaz'ın kızının durumunu anlattığı ve ondan akıl aldığı kardeşidir.

Mahiri: Nurudil'in hastalığının ateşten ileri geldiğini ve kan alınması gerektiğini söyleyen doktor.

Zakiri: Nurudil'in bağırsak ve damarlarının irinle dolduğunu ve bol bol kusturulması gerektiğini söyleyen doktor.

Bahiri: Lükneti'nin görüşlerine katılan kuvvetli müşhil ve kan almayı öneren doktor.

Lükneti: Nurudil'in zayıf yapılı olduğundan onda müzmin bir illet olduğunu, bu illetin onun beyin zarını tırmaladığını ve bazı rahatsızlık veren salgıların karın boşluğuna dağıldığını söyleyen doktor.

KONU

İvaz'ın kızı olan Nurudil, kendisine talip olan Suat ile evlenemeyince babasını razı etmek amacıyla hastalık numarası yapar, İvaz karısını kaybettiği için kendisine ondan kalan tek yadigar Nurudil'dir. Bu yüzden Nurudil'i mutlu görmek onun için çok önemlidir. Ancak paraya olan aşırı düşkünlüğü yüzünden kızını zengin bir insanla evlendirmek istemektedir. İvaz, kızının gerçek derdini bilmesine rağmen ona kulak asmaz ve hastalığını iyileştirmek için birçok hekim çağırır. Fakat gelen hekimleri de birbirleriyle çelişkiye düşmekten öteye gitmezler ve sonuçta Nurudil'i iyileştirme konusunda hiçbir şey yapamazlar. Nurudil'in hizmetçisi Remzi, Nurudil ile Suat'ın birbirlerine kavuşmalarını sağlamak için bir oyun hazırlarlar. Kızın sevdiği delikanlı hekim kılığına girerek Nurudil'in yanına sokulur. Hastayı avutmak bahanesiyle onunla evlenmek ister gibi görünür. Ancak bu şekilde kızının iyileşeceğini söyleyerek bu oyuna İvaz'ı razı eder. Her şeyin bir oyun olduğunu zannederek nikahın kıyılmasına izin veren İvaz, sonunda işin gerçekleştiğini görerek sinirlenir, fakat kızın hastalığı da iyileşir.

OLAYLAR

Dertleşme İvaz Ağa, komsuları Müstecip Çelebi, izzet ağa ve kardeşi Hüsrev bir arada oturmaktadırlar. İvaza Ağa, karısının öldüğünü acısını çektiğini söyler. Sağlığında sürekli kavga ettiklerini fakat ölünce hepsinin unutulduğunu arkasından ağıladığını anlatır. Ondandır bir kızı kaldığını ve onun da derdinin hiç bitmediğini anlatır. Kızında bir tasa, bir kaygı olduğunu ve onu öyle gözünce çok üzüldüğünü söyler. Kızının ne derdi olduğunu bilmediğini ve bu yüzden komşularına bir akla ihtiyacı olduğunu söyler. Müstecip Çelebi, kızların giyinip kuşanmaktan, ziynet eşyası takmaktan, gezip

eğlenmekten mutlu olacağını söyler ve ona zümrütler yakutlar almasını tavsiye eder. İzzet Ağa, Ona nakışlı işlemeli örtüler, kilimler, dallı güllü halılar alıp odasını donatmasını söyler. Hüsrev ise bunlara gerek olmadığını onu geçen isteyen kişiyle nikahlandırması gerektiğini dile getirir. İvaz Ağa komşularına bunların sadece kendilerini yarayacağını söyler. Çünkü Müstecip Çelebi kuyumcu, İzzet ağa ise halı tüccarıdır. Hüsrev'e de yeğeni olan kızını evlendirip başka bir kızı eve getirerek malına mülküne konmak istediğini bildiğini fakat kızını evlendirmeye hiç niyeti olmadığını söyler.

Nurudil'in derdi İvaz Ağa kızı Nurudil'i görür ve yine hüzünlüdür. Kızına neden konuşmadığını derdini söylemediğini düşüncesinin ne olduğunu sorar ama Nurudil'den cevap alamaz. İvaz Ağa, kumaş mı gördün der Nurudil hayır diye başını sallar. Çeyiz sandığı mı diye sorar yine hayır diye başını sallar. Bir kocaya mı varmak istiyorsun der bu sefer Nurudil evet diye başını sallar. İvaz Ağa bunu anlamamazlıktan gelir. Remzi Kadın gelir ve İvaz Ağa'ya derdin ne olduğunu anlayıp anlamadığını sorar. İvaz Ağa hayır der bunun üzerine Remzi Kadın, ben konuşayım belki bana söyler der. Remzi Kadın Nurudil ile konuşarak gönlünün birine kaydığını ve onunla evlenmek istediğini öğrenir. Remzi Kadın bunu babasına da söylemesi gerektiğini belirtir. Nurudil babasına derdinin ne olduğunu anlatmaya çalışsa da İvaz Ağa duymazlıktan gelir. Nurudil, Remzi Kadın'a iste bu yüzden sakladığını söyler. Remzi Kadın hemen bir olay düşünür

Remzi Kadın'ın oyunu Remzi Kadın Nurudil'e bu işi bana bırak der ve koşarak İvaz Ağa'nın yanına gider. İvaz Ağa'ya Nurudil'in çok hasta olduğunu ve bayıldığını onu tütsülerle ilaçlarla ayıltığını fakat yeniden bayıldığını söyler. İvaz Ağa hemen doktorlar çağırır. Birçok hekim gelir biri ateşten ileri gelen bir illet olup kan alınması gerektiğini söyler, biri bağırsak ve damarların irinle dolduğunu diğeri rahatsızlık veren bazı salgıların karın boşluğuna dağıldığını kusturulması gerektiğini söyler. İvaz Ağa kime inanacağını bilemez ve doktorları gönderir. Suat, doktor kılığına girerek eve gelir. Remzi Kadın, İvaz Ağa'ya giderek bir hekim getireceğini ve çok kerametli biri olduğunu söyler. İvaz Ağa bunu duyunca hemen görüşmek ister. Remzi Kadın Suat'ı getirir. İvaz Ağa Suat'ı görünce onun çok genç olduğunu belirtir. Suat, İvaz Ağa'ya ilaçlarının tılsım, efsun muska yazma olduğunu söyler. Bu sırada Remzi Kadın Nurudil'i getirir ve İvaz Ağa'ya Biz çıkalım der. İvaz Ağa çıkmaz istemez fakat Remzi Kadın, doktor hastaya sorular sorar sizin yanınızda ayıp olur diyerek onu çıkartır. Suat ile Nurudil yalnız kalınca Suat tüm duygularını açıklar ve Nurudil de aynı şekilde karşılık verir. İvaz Ağa Suat'ın yanına gelerek kızının durumunu sorar. Suat, Nurudil duymasın diyerek İvaz Ağa'ya kızına ilaç verdiğini, kızının bir adamla evlenmek istediğini o yüzden bu duruma geldiğini söyler. Suat, İvaz Ağa şüphelenmesin diye evlenme sözünden nefret ettiğini ve evlenmenin hata olduğunu dile getirir. Suat kızın iyi olması için aklındakilere karşı gelinmemesini aksi takdirde kara sevdaya gidebileceğini, güya onu istemek için geldiğini ve nikah kıymak istediğine kızını inandırdığını söyler. Onu bu hayalle oyalayacaklarını ve bu illetten kuracaklarını belirtir. İvaz Ağa bunu duyunca hemen kabul eder ve Nurudil'e bu doktor seni almak istiyor bende kabul ettim sen ne dersin der. Nurudil hemen kabul eder. Yüzükle gelen Suat hemen cebinden çıkardığı yüzüğü Nurudil'e takar. İvaz Ağa nikah kağıdı da yapalım eksiklik kalmasın der. Suat mahkeme katibiyle beraber gelmiştir fakat İvaz Ağa'ya onun reçeteleri deftere kaydeden adam olduğunu söyler. Nikah kıyıldıktan sonra İvaz Ağa kızına nasıl olduğunu sorar ve kızı da çok mutlu olduğunu belirtir. Suat, Nurudil'i odasına götürür. İvaz Ağa, Remzi Kadın'a neden odasına götürdüğünü sorar. Remzi Kadın az önce kıyılan nikahın oyun olmadığını kendi eliyle faka bastığını belirtir. İvaz Ağa doktor diye söylenirken Remzi Kadın doktorun da yalan olduğunu söyler. İvaz Ağa ben onların hakkından gelirim diye peşlerine düşer.

Tema

Sevgi Sevdiğine kavuşmak için her türlü yolu deneyen bir insanın sonunda sevdiğine kavuştuğunu görmekteyiz. Söz konusu sevgi olduğunda yardım edecek kişiler her zaman vardır.

Karakter incelemesi

İvaz (paragöz)

Karakter İvaz karısı öldükten sonra yalnızlıktan yakınan biridir. Kızının halinden dolayı oldukça dertli bir kişiliktir. Maş varlığına kızıyla evlenerek kimsenin sahip olmasını istemeyen paragöz bir karakterdir.

Aktivite İvaz Ağa komşuları ve kardeşinden kızı için akıl ister. Kızının evlenmek istediğini öğrenince onu duymamazlıktan gelir. Remzi Kadın kızının çok hasta olduğunu söylediğinde hemen doktorlar çağırır. Remzi Kadın tarafından getirilen Suat doktorun dediklerine inanarak kızını onunla nikahlandırır.

Kişiler İvaz Ağa, komşuları Müstecip Çelebi, İzzet Ağa ve kardeşi Hüsrev ile dertleşir. Kızı Nurudil'e ne derdi olduğunu sorar. Remzi Kadın kızının derdinin evlenmek olduğunu söyler fakat İvaz Ağa buna aldırmaz. Mahiri, Zakiri, Bakiri ve Lükneti adındaki doktorlar ile konuşarak kızının hastalığına çare arar. Suat'ın iyi bir doktor olduğuna inanır ve tüm dediklerini yapar.

ÖRNEK OLAYLAR

Dertli İvaz Ağa karısının ölümünden ve kızının halinden dolayı çok dertlidir. Dertini komşuları ve kardeşi ile paylaşarak akıl ister. İvaz Ağa-İnsan dediğin mahluk ne acayip bir şey! Ömür ise bütün bütüne garip! Hani o koskoca filozofun dediği gibi ben de, "Malin var mi, derdin var," diyebilirim. Başa bir bela gelmeye görsün arkasından türlü türlü sökün eder; dayanabilirsen dayan bakalım. Benim bir karıcağım vardı, sizlere ömür, öldü. Müstecip- Eee kaç tane olacaktı ki İvaz Ağa? İvaz Ağa- Yok öyle değil. Sanki derim ki, Müstecip Çelebi, karım öldü, bugün bunun acısını çok çekiyorum, içim yanıyor. Aklıma geldikçe ağlar, gözlerimden yaşlar boşanır. Sağlığında tavır ve hareketlerinden pek de hoşnut değildim doğrusu. Hırgürümüz hiç eksik olmazdı. Ancak ölüm girince araya hepsi unutuldu gitti. Bak şimdi öldü diye onu anıp ağlıyor, kanlı yaşlar döküyorum arkasından. Ama sağ olsaydı, boğuşup çağırışır, nizadan kurtulamazdık. Ondan bir kızcağız kaldı bana yadigâr, o da şimdi sabah akşam bana dert. Ah ah, dünya gamsız olmuyor. Onda da bir tasa, bir kaygı, sürekli bir derin endişe... Sanki dünyanın bütün derdi onda. Bu halinden onu kurtarmak hiç mümkün değil. Ben de onu öyle görünce, aklımı kaybediyor üzüntüden helak oluyorum, çünkü bu üzüntünün sebebini bile anlayamıyorum. Birileriyle görüşüp konuşmaya muhtacım. (Birine dönerek) Sizler anlaştığım komşularım, (Başkasına dönerek) sadık dostlarımsınız. Bari bana bir akıl verin, yol gösterin, insanın dostlarına danışıp akıl alması iyidir. Ben bu belanın çaresini nasıl bulayım, bana söyleyin lütfen.

Endişeli İvaz Ağa kızının dertli olduğunu görünce hem çok endişelenir hem de çok merak eder. Kızına sorular sorarak derdinin ne olduğunu öğrenmeye çalışır. İvaz Ağa-Güzel kızım hayırlı günler olsun. Ciğer param, Allaha emanet ol nazlım, nasılsın? Gene bu hüzünlü halin nedir? Neyin var, niçin bana söylemiyorsun; ağzını açıp iki laf etmiyorsun, benim gözümün şenliği? Gel kızım, bana içini aç, haydi ne ise düşüncelerin babacığına söyleyiver... Gel kuzucuğum, gel de seni bir öpeyim, gel benim güzel kumrum.(Kendi kendine) Ah bu konuşmama huyuna kuduruyorum, ne yapacağım bilmem. (Nurudil'e) Canımın canı beni meraktan öldüreceksin. Söyleyiver, derdin nedir, şu baygın halin nedendir bileyim. Bunun sırrı nedir, keşfet de ant olsun ne istersen onu yapacağım; haydi benim elmasım söyle. Yemin olsun ki senin gönlünü hoşnut ederim, istediğini yaparım. Söyle, senden güzel kıyafetli bir kız mi gördün, imrendin. Yeni bir kumaş mi gördün gönlün beğendi? (Nurudil başı ile 'hayır' işareti yapar) Ha o da değil demek. Odanın döşemesi mi değişsin yoksa, oymalı sedefli dolap mı, kıymetli bir çekmece mi istersin?.. (Nurudil yine 'hayır' işareti yapar) o da değil demek...Sedef kakmalı küçük bir çeyiz sandığı mı... o da mı değil. Bir sanatta mı gözün var? Sana bir çalgı ustası çağırayım, ud çalmayı öğrenirsin. (Nurudil gene 'hayır' der) Hayır, hayır, hayır... Eee, ben ne yapayım, ne halt edeyim? Bir kocaya mı varmak istiyorsun?

Paragöz İvaz Ağa kızının evlenerek paralarının başka bir adama geçmesini istemez bu yüzden kızının evlilik isteğini duymamazlıktan gelir. İvaz Ağa-Bazen insanın kulağının işitmemesi iyidir. Sağırılığa vurur işitmezsin. Onun isteğini yapmaya, çağım. Oh iyi ettim de söylediklerini sıyırttım, duymamış gibi yaptım. Yahu bunlar ne kötü adet. Babalar kız çocuklarını yetiştirsin, canı çıkana kadar çalışıp para kazansın, onları büyütsün, sonra hepsi yabancı bir adamın eline geçsin. Babaları soyup her şeyden mahrum bıraksınlar. Yok yok, ben böyle akılsızca bir adete gülerim. Ben malımı da saklarım, kızımı da saklarım, ayrılmam ondan.